

Temat: Łąka: mikrokosmos pożytecznych roślin i zwierząt (cały rok)

Czas trwania: 90 minut

Miejsce: sala edukacyjna/spacer na łąkę

Uczestnicy: Klasy I-IV

Cele:

- zapoznanie uczestników z dziką fauną oraz florą występującą na łące
- zapoznanie uczestników z cechami charakterystycznymi krajobrazu łąkowego
- przedstawienie roli środowiska łąkowego dla roślin i zwierząt
- przedstawienie znaczenia środowiska łąkowego dla człowieka
- przedstawienie znaczenia różnorodności biologicznej
- uwrażliwienie na piękno przyrody i potrzebę jej ochrony
- kształtowanie właściwych postaw ekologicznych

Pomoce dydaktyczne:

- fragmenty bawełnianej tkaniny
- wałek/ kamienie
- zebrane rośliny łąkowe
- zdjęcia roślin i zwierząt występujących na łące
- gra memory z roślinami i zwierzętami występującymi na łące (wcześniej przygotowujemy kilka zestawów zdjęć w małym formacie)
- kłębek sznurka
- nożyczki
- plakietki do zabawy (patrz zadanie 2)

Metody:

- pogadanka
- dyskusja kierowana
- burza mózgów
- praca plastyczna
- praca w grupach
- zabawa ruchowa

Realizacja zajęć

Realizacja zajęć przebiega w sali edukacyjnej. Można również nieco zmodyfikować scenariusz i przeprowadzić zajęcia na pobliskiej łące. Uczestnicy podczas zajęć dowiedzą się, jakie rośliny i zwierzęta można spotkać na łące, dlaczego warto je chronić oraz jakie mają znaczenie dla środowiska i człowieka.

- **Wstęp**

- ✓ Pytamy uczestników o to, z czym kojarzą im się łąka?
- ✓ Jakie występują tam rośliny?
- ✓ Jakie spotkamy zwierzęta?
- ✓ Jakie odgłosy kojarzą im się z łąką?

Zabawa – edukator pokazuje rośliny i zwierzęta, które można spotkać w środowisku łąkowym, zdaniem uczestników jest naśladowanie dźwięków, które wydają dane rośliny i zwierzęta np. pszczoły, kwiaty dzwonki, bocian, skowronek, wiatr zdmuchujący dmuchawce, mysz, sarna, krowa, chrząszcz, żaba, konik polny, itd.

- **Zadanie 1 – Znaczenie roślin łąkowych.**

Pytamy uczestników o to, jakie znają rośliny łąkowe?

Jakie mają znaczenie dla człowieka? – Burza mózgów np. służą, jako pasza dla naszych zwierząt gospodarskich, wytwarzamy z nich kosmetyki, stosujemy je w lecznictwie, ze szczawiu robimy zupy i sałatki.

Zadaniem uczestników będzie dopasowanie danych gatunków roślin do ich zastosowania. Dzielimy uczestników na mniejsze grupy, następnie rozdajemy podpisane zdjęcia gatunków roślin, uczestnicy określają ich zastosowanie, następnie wspólnie omawiamy zagadnienie.

Przykładowo:

Szczaw – pokarm, robimy z niego zupy i sałatki.

Koniczyna łąkowa – pasza dla zwierząt.

Rumianek – dodawany do kosmetyków, leczniczy.

Pokrzywa – lecznicza, dodatek do kosmetyków.

Stokrotka – dodatek do kosmetyków.

Mniszek lekarski – dodatek do kosmetyków, pasza dla zwierząt.

Krwawnik – leczniczy, dodatek do kosmetyków.

Rzeżucha łąkowa - roślina lecznicza, dodatek do kosmetyków.

Wielosił błękitny – roślina miododajna.

Tymotka łąkowa – pasza dla zwierząt gospodarskich.

Firletka poszarpana – roślina ozdobna, lecznicza.

Jaskier ostry – roślina ozdobna, lecznicza.

- **Zadanie 2 – zwierzęta występujące na łące.**

Pytamy uczestników o to, jakie znają dzikie zwierzęta występujące na łące? A jakie zwierzęta gospodarskie wypasamy na łące?

Edukator ostrożnie wyciąga zdjęcia zwierząt występujących na łące, z koperty – tak by tylko fragment zwierzęcia wystawał zza koperty – zadaniem uczestników będzie odgadnięcie, jakie to zwierzę (np. zając, pszczoła, konik polny, świerszcz, lis, sarna, kret, mysz polna, łasica, motyl, biedronka, pająk, mucha, jaszczurka, chrząszcz, bocian, czajka, skowronek, myszołów, przepiórka).

Tłumaczymy, co to jest łańcuch pokarmy, dajemy przykłady. Tłumaczymy, co to są producenci, a co reducenty. Podajemy przykłady, konsumentów, drapieżników oraz roślinożerców.

Zabawa w łańcuch pokarmowy:

Uczestnicy ustawiają się w kole. Każdy z uczestników otrzymuje plakietkę z przedstawionym organizmem łąkowym (np. koniczyna łąkowa, dżdżownica, zając, pająk, mniszek lekarski, nasionka, myszołów, mysz, lis, rzeżucha łąkowa itd..). Plakietki przyklepamy do ubrań, tak by były widoczne. Wręczamy kłębek sznurka, osobie z plakietką jakiejś rośliny, następnie zadajemy pytanie związane z wzajemnymi zależnościami między organizmami. Kto zjada nektar z kwiatów? Kto zjada motyle? Kto zjada jaskółki? Kto poluje na jaskółki? Na kogo jeszcze poluje błotniak? Czym żywi się mysz? Co wyrasta z nasiona? Kto mieszka wśród traw i liści? Czym żywi się pająk? Itd. Uczestnik, którego dotyczy pytanie podnosi rękę i do niego przrzucamy kłębek sznurka. Sznuerek krąży w miarę zadawania dalszych pytań, a między uczestnikami zabawy tworzy się sieć obrazująca wzajemne zależności. Na koniec przycinamy wszystkie połączenia sznurka. Sieć się rozpada. Pytamy uczestników, co to oznacza (utrata jednego gatunku, powoduje rozpad sieci zależności w przyrodzie).

Zadaniem uczestników będzie stworzenie prostych łańcuchów pokarmowych z poznanych roślin i zwierząt. Łańcuchy możemy tworzyć z dostępnych zdjęć, siedząc w kole, lub też pisząc na tablicy, albo tworząc plakaty.

- **Zadanie 3 - Rośliny występujące na łące – praca plastyczna.**

Podczas spaceru na łące lub wizyty w pobliskim ogrodzie, każdy uczestnik zbiera pod okiem edukatora, kilka roślin (rośliny również może wcześniej przygotować edukator). Zwracamy uwagę na to by nie były pod ochroną!

Tworzymy obrazy łąki malowane prawdziwymi roślinami. Każdy uczestnik otrzymuje fragmenty bawełnianej, jasnej tkaniny. Układa na tkaninie zebrane rośliny, przykrywa kolejną tkaniną, następnie wałkuje wałkiem lub tłucze kamieniem do uzyskania odwzorowania rośliny na tkaninie.

- **Podsumowanie zajęć – gra w memory.**

Przygotowujemy wcześniej grę w memory. Dzielimy uczestników na niewielkie grupy. Rozdajemy podpisane zdjęcia zwierząt i roślin, które możemy spotkać na łące. Każda karta ma swoją parę, czyli kartę z identycznym obrazkiem. Uczestnicy poprzez grę utrwalają wiedzę zdobytą na zajęciach. Karty miesza

się i rozkłada na stole obrazkami do dołu. Uczestnik, na którego przypada kolejka, odkrywa kolejno i pokazuje wszystkim dwie karty, jeżeli trafi parę, kładzie ją przed sobą i szuka dalej. Jeżeli nie trafi, odkłada karty z powrotem na stół, obrazkami do dołu. Gra się do momentu, gdy ze stołu zabrane zostaną wszystkie karty, a wygrywa ten, kto zebrał najwięcej par.

Powyższe materiały zostały przygotowane przez Łąki Kwietne.